

POSTANOWIENIE

Dnia 1 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 1 lipca 2021 r.

sprawy **R. W.**

skazanego z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 22 września 2020 r., sygn. akt II AKa (...)

utrzymującego w mocy wobec R. W.

wyrok Sądu Okręgowego w W.

z dnia 22 lipca 2019 r., sygn. akt XVIII K (...)

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zwolnić skazanego R. W. od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, obciążając nimi Skarb Państwa;**
- 3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. F., Kancelaria Adwokacka w W., kwotę 738,00 zł (siedemset trzydzieści osiem złotych), w tym 23 % VAT, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu w postaci sporządzenia i wniesienia kasacji.**

UZASADNIENIE

R. W. został oskarżony o to, że w okresie od 20 lipca 2017 r. do 26 lipca 2017 r. w W. przy ul. P. w VI Oddziale Banku (...) S.A. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, działając wspólnie i w porozumieniu z E. K. oraz z J. W. usiłowali doprowadzić w/w bank do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w kwocie 800 tysięcy złotych w ten sposób, że składając wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego przedłożyli podrobione dokumenty, mające istotne znaczenie dla uzyskania kredytu w postaci zaświadczenia o zatrudnieniu w firmie R. Sp. z o.o. z siedzibą w K. i uzyskiwaniu z tego tytułu wynagrodzenia w wysokości 13.200 złotych brutto, wyciągu z rachunku bankowego nr (...) oraz potwierdzenia przelewów otrzymywanego wynagrodzenia w celu uzyskania tegoż kredytu hipotecznego na zakup nieruchomości od R. W., czym wprowadzili w błąd pracownika banku (...) S.A. co do zamiaru i możliwości spłaty kwoty, która miała być wypłacona w przypadku zawarcia umowy kredytowej, tj. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 22 lipca 2019 r., sygn. akt XVIII K (...), Sąd Okręgowy w W. uznał oskarżonego R. W. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu z tym ustaleniem, że prawidłowy numer rachunku bankowego, którego dotyczył złożony wyciąg z rachunku bankowego to nr (...), podrobione zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu dotyczyło E. K., zaś w błąd wprowadzono pracownika banku (...) S.A., za co wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet okres rzeczywistego pozbawienia oskarżonego wolności w sprawie. Nadto, Sąd I instancji rozstrzygnął o znajdujących się w aktach sprawy dowodach rzeczowych oraz o kosztach postępowania pierwszoinstancyjnego.

Po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego oraz oskarżyciela publicznego Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 22 września 2020 r., sygn. akt II AKa (...), utrzymał w mocy wobec oskarżonego R. W. wyrok Sądu I instancji oraz orzekł o kosztach postępowania odwoławczego.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniosła wyznaczona z urzędu obrońca skazanego, zaskarżając wyrok Sądu II instancji w zakresie jego punktu II,

tj. w zakresie utrzymania w mocy wyroku Sądu I instancji wobec R. W.. Obrońca podniosła zarzuty obrazy :

„1) art. 457 par. 3 kpk w zw. z art. 433 par. 1 i 2 kpk w zw. z art. 99a par. 1 kpk oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz z art. 6 ust. 1-3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez nieodstąpienie od sporządzenia uzasadnienia na formularzu i pozbawienie oskarżonego prawa do rzetelnego procesu.

2) przepisu art. 433 § 1 i 2 KPK w zw. z art. 7 KPK, polegającego na :

a) akceptacji błędnej oceny dowodu z wyjaśnień E. K. i na uznaniu jej wyjaśnień za wiarygodne, a nadto korespondujące z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym, w tej części, w której dotyczą one współsprawstwa R. W. w sytuacji, gdy wyjaśnienia oskarżonej E. K. były niespójne, niekonsekwentne, pozostają w sprzeczności w kluczowych kwestiach ze zgromadzonym materiałem dowodowym oraz mając na uwadze brak jakichkolwiek innych dowodów mających potwierdzać sprawstwo oskarżonego,

- co skutkowało utrzymaniem wyroku wobec R. W., błędną akceptacją ustalenia faktycznego, że R. W. działał wspólnie i w porozumieniu z oskarżoną i z J. W.

3) art. 433 par. 1 i 2 kpk w zw. 201 kpk polegającego na nieprawidłowej kontroli zaskarżonego wyroku poprzez przyjęcie, że w niniejszej sprawie nie było konieczności przeprowadzenia uzupełniającej opinii biegłego na okoliczność czy E. K. relacjonując fakty związane z zarzutem nie czyni tego w sposób odbiegający od rzeczywistości tak aby Sąd mógł podjąć właściwą decyzję co do oceny wiarygodności jej wyjaśnień.

- co skutkowało utrzymaniem wyroku wobec R. W., błędną akceptacją przedwczesnej oceny, że wyjaśnienia E. K. są wiarygodne”.

Wskazując powyższe zarzuty, skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu II instancji w zakresie jego punktu II i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania; ewentualnie o uniewinnienie R. W..

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okręgowej w W. delegowany do Prokuratury Regionalnej w W. wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Oczywista bezzasadność podniesionych w kasacji obrońcy skazanego zarzutów, jak i przytoczonej w uzasadnieniu kasacji argumentacji ich wspierającej, przesądziła o skierowaniu sprawy, w celu jej rozpoznania, na posiedzenie wyznaczone w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie przypomnieć należy, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia wnoszonym przeciwko orzeczeniu sądu odwoławczego, a nie orzeczeniu pierwszoinstancyjnemu, co wyraźnie wynika z treści art. 519 k.p.k. Oznacza to, że w kasacji nie można podnosić zarzutów typowych dla postępowania apelacyjnego, kwestionujących orzeczenie pierwszoinstancyjne. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy w toku postępowania odwoławczego dojdzie do tzw. "efektu przeniesienia", czyli zaabsorbowania do orzeczenia sądu ad quem uchybień popełnionych przez sąd pierwszej instancji. Kontrolą kasacyjną objęte są kwestie wyłącznie prawne, zawężone do kategorii uchybień wymienionych w art. 523 § 1 k.p.k., popełnionych przez organ odwoławczy. Specyfika i wyjątkowość postępowania kasacyjnego nie pozwalają zatem na prowadzenie dublującej, "trzecioinstancyjnej" kontroli orzeczenia sądu pierwszej instancji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt IV KK 694/18).

Przenosząc powyższe uwagi o charakterze ogólnym na grunt niniejszej sprawy za oczywiście bezzasadne uznać należało powołane przez obrońcę skazanego w kasacji zarzuty obrazy art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i art. 201 k.p.k. Zdaniem obrony uchybienie Sądu odwoławczego w tym zakresie miało polegać na „akceptacji błędnej oceny dowodu z wyjaśnień E. K. i na uznaniu jej wyjaśnień za wiarygodne” w zakresie, w jakim wskazywała na współudział R. W. w dokonaniu będącego przedmiotem niniejszego postępowania przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz na niedostrzeżeniu konieczności przeprowadzenia

uzupełniającej opinii biegłego na okoliczność czy „E. K. relacjonując fakty związane z zarzutem nie czyni tego w sposób odbiegający od rzeczywistości”. Stanowiska tego nie sposób jednak zaakceptować.

Podkreślić należy, że o obrazie przepisu art. 433 § 2 k.p.k. można mówić wtedy, gdy sąd w ogóle nie rozważy wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym albo gdy kontrola ta miała charakter iluzoryczny. W niniejszej sprawie sytuacja taka jednak nie nastąpiła. Sąd odwoławczy rozpoznał podniesiony w apelacji obrońcy oskarżonego zarzut dokonania przez Sąd I instancji wadliwej oceny wyjaśnień E. K. i uznania ich za wiarygodne. Zaaprobował jednak w tym zakresie ocenę dokonaną przez Sąd Okręgowy. Uznał za Sądem meriti, że rozpoznana u współoskarżonej ograniczona w stopniu znacznym zdolność rozumienia znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem nie dyskredytuje jej wiarygodności. Zważył, że Sąd I instancji dostrzegł drobne rozbieżności, które pojawiły się w depozycjach procesowych E. K. na poszczególnych etapach postępowania. Nie miały one jednak tak istotnego znaczenia, by mogły przekreślić wiarygodność tych relacji. Sąd odwoławczy nie podzielił również sugestii apelującego, by w sprawie zachodziła konieczność dopuszczenia kolejnej uzupełniającej opinii biegłych z zakresu psychiatrii czy psychologii. Podzielił stanowisko Sądu I instancji co do spójności, kompletności i wiarygodności zalegających w aktach sprawy opinii sądowo-psychologicznej i sądowo-psychiatrycznej. Stwierdził nadto, że Sąd I instancji dokonał oceny wyjaśnień E. K. w kontekście całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, z uwzględnieniem opinii biegłych. Sąd II instancji wskazał również, że rolą biegłych nie jest ocena „wiarygodności” relacji procesowych składanych przez osobę podlegającą ocenie biegłych, a ocena ta należy wyłącznie do Sądu rozstrzygającego sprawę.

W świetle przytoczonych wyżej ustaleń, nie ulega zatem wątpliwości, że Sąd II instancji rozpoznał zarzuty apelacji dotyczące obrazy art. 7 k.p.k. w zakresie wyjaśnień E. K. oraz obrazy art. 201 k.p.k., czemu dał wyraz na str.3-4 uzasadnienia. To sprawia, że zarzuty skarżącej ocenić należało jako oczywiście bezzasadne.

Jednocześnie trudno oprzeć się wrażeniu, że formułując powyższe zarzuty autorka kasacji starała się przeforsować swoją ocenę dowodów, korzystną dla jej mandanta, zmierzając do dyskwalifikacji dowodów przeciwnych, wskazujących na sprawstwo R. W.. Tymczasem, jak podkreśla się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, istota postępowania kasacyjnego polega nie tyle na wykazaniu, że można inaczej ocenić materiał dowodowy, nawet prezentując lepiej uargumentowaną wersję, lecz na wykazaniu, że utrzymanie w mocy wyroku przez Sąd II instancji było pokłosiem rażących błędów procesowych, które miały istotny wpływ na rozstrzygnięcie. Nie chodzi zatem o spór dotyczący wersji wydarzeń, ale wykazanie, że ta przyjęta przez Sąd I instancji i niezakwestionowana skutecznie w postępowaniu apelacyjnym wynika z rażąco błędnie zastosowanego prawa. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2020 r., sygn. akt III KK 644/19). Podstawą zarzutu kasacyjnego nie może być samo negowanie wiarygodności dowodów stanowiących podstawę przypisania sprawstwa skazanemu tylko dlatego, że zostały one ocenione w sposób dla niego niekorzystny, ani też przeciwstawienie im innych dowodów lub ich fragmentów, stawiających skazanego w korzystniejszym świetle. Tego rodzaju zabieg stanowi nie tylko nieuprawnioną polemikę, ale też obejście przepisu art. 523 k.p.k. i niedopuszczalną próbę przekształcenia kontroli kasacyjnej w apelacyjną (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2015 r., sygn. akt III KK 176/15).

Równie oczywiście bezzasadnym okazał się zarzut kasacji, wskazujący na obrazę art. 457 par. 3 kpk w zw. z art. 433 par. 1 i 2 kpk w zw. z art. 99a par. 1 kpk oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz z art. 6 ust. 1-3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Zdaniem obrońcy skazanego Sąd II instancji miał dopuścić się uchybień w tym zakresie z uwagi na fakt sporządzenia uzasadnienia na formularzu, czym – zdaniem obrony- „pozbawił” oskarżonego prawa do rzetelnego procesu. Także i ten zarzut jest bezpodstawny.

W aspekcie ww. zarzutu wspomnieć należy, że do naruszenia art. 457 § 3 k.p.k. dochodzi wówczas, gdy w uzasadnieniu wyroku nie zostanie zawarta argumentacja odnośnie do określonego potraktowania zarzutów i wniosków apelacji, a więc wtedy, gdy sąd uznając zarzuty apelacji za zasadne lub niezasadne, nie wyjaśni swojego stanowiska, ewentualnie przedstawiona argumentacja będzie

zawierała braki. Przy tym stopień szczegółowości rozważań sądu odwoławczego, w wykonaniu obowiązku wynikającego z art. 457 § 3 k.p.k., uzależniony jest od jakości wywodów zawartych w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji oraz we wniesionym środku odwoławczym i w zależności od meritum sprawy może przybrać formę bardziej lub mniej rozbudowanego wyводу.

W realiach niniejszej sprawy uzasadnienie Sądu odwoławczego spełnia wymogi wskazane w art. 457 § 3 k.p.k. Sąd odwoławczy podał, czym kierował się wydając wyrok oraz dlaczego zarzuty i wnioski apelacji obrońcy oskarżonego uznał za niezasadne. Sporządzając uzasadnienie na formularzu, postąpił zgodnie z dyspozycją art. 99a § 1 k.p.k. Brak jest podstaw do zaakceptowania poglądu skarżącego, aby sam fakt sporządzenia uzasadnienia w formie tabelarycznej, na formularzu skutkował niejako automatycznie pozbawieniem oskarżonego prawa do rzetelnego procesu i wiązało się z naruszeniem wskazanych w petitum kasacji norm kodeksowych i konwencyjnych.

Podsumowując powyższe rozważania nie sposób nie zauważyć, że celem autorki kasacji było wywołanie ponownej, dublującej kontroli odwoławczej. A przecież kasacja nie służy do ponawiania kontroli instancyjnej dokonanej przez Sąd odwoławczy. Zarzuty podnoszone w tym środku zaskarżenia powinny - i to rzeczywiście, a nie tylko pozornie - dotyczyć orzeczenia odwoławczego. Można co prawda w kasacji wytykać uchybienie i wyrokowi Sądu I instancji, ale warunkiem skuteczności tak skonstruowanego zarzutu jest wykazanie, że uchybienie to przeniknęło do wyroku Sądu odwoławczego, będącego przedmiotem zaskarżenia. Owo "wykazanie" powinno nastąpić zarówno poprzez powołanie przepisów, które Sąd odwoławczy naruszył dopuszczając do "przeniesienia" tego uchybienia do swojego orzeczenia, jak i poprzez stosowną argumentację. Tymczasem w niniejszej sprawie autorka kasacji nie wykazała, by Sąd odwoławczy dopuścił się naruszenia prawa takiej rangi, która determinowałaby konieczność uchylenia orzeczenia tego Sądu i ponowienia kontroli odwoławczej.

Z tych wszystkich powodów kasacja okazała się oczywiście bezzasadna i podlegała oddaleniu.

Sytuacja materialna skazanego przemawiała za zwolnieniem go, na podstawie art. 624 k.p.k., od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania

kasacyjnego. Natomiast o wynagrodzeniu dla obrońcy skazanego - adw. M. F. - za sporządzenie i wniesienie kasacji orzeczono na podstawie § 17 ust. 3 pkt 2 w zw. z § 4 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U.2019.18 j.t.).